

Opravična št.:

Up-793/15

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2018:Up.793.15

Akt:

Sklep Vrhovnega sodišča št. Cp 9/2015 z dne 4. 6. 2015

Izrek:

Sklep Vrhovnega sodišča št. Cp 9/2015 z dne 4. 6. 2015 se razveljavi in zadeva se vrne Vrhovnemu sodišču v novo odločanje.

Evidenčni stavek:

Za odločitev, ali je treba dati prednost pritožnikovi svobodi izražanja ali javnemu interesu varovanja zaupanja v sodstvo ter ugleda in avtoritete sodstva, so ustavnopravno upoštevne okoliščine tudi oblika sporočila ter omejenost njegovega dosega in časovna odmaknjenost med dejanjem in izrekom kazni.

Sodišči sta te za izid tehtanja ustavnopravno odločilne dejavnike v celoti prezrli. Osredotočili sta se zgolj na izbrane dele pritožnikovega sporočila. Pri tehtanju nasprotujočih si interesov v koliziji nista upoštevali okoliščin primera kot celote.

Geslo:

1.5.51.2.10 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku odločanja o ustavni pritožbi - Razveljavitev/odprava izpodbijanega akta in vrnitev v novo odločanje.

5.3.20 - Temeljne pravice - Državlanske in politične pravice - Svoboda izražanja „(39)“.

2.1.3.2.1 - Viri ustavnega prava - Razredi - Sodna praksa - Mednarodna sodna praksa - Evropsko sodišče za človekove pravice.

3.17 - Splošna načela - Tehtanje interesov.

Pravna podlaga:

Člen 59.1, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:

⌘

Dokument v PDF obliki:

 [Up-793-15.pdf](#)

Polno besedilo:

Up-793/15-17

10. 10. 2018

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Boruta Stražišarja, Jesenice, na seji 10. oktobra 2018

odločilo:

Sklep Vrhovnega sodišča št. Cp 9/2015 z dne 4. 6. 2015 se razveljavi in zadeva se vrne Vrhovnemu sodišču v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Višje sodišče je ob odločanju o pritožbi zoper prvostopenjsko sodbo v razvezni pravdi v delu glede stikov in preživnine z izpodbijanem sklepom kaznovalo pritožnika (v pravdi pred družinskim sodiščem otrokovega zaupnika) s 500 EUR denarne kazni. Pritožnik naj bi 2. 10. 2014 sodišču poslal elektronsko sporočilo z naslednjo (posebej izpostavljeno) vsebino, ki jo Višje sodišče (dobesedno) tako povzema: "[sodnica] ... zelo rada zlorablja [...] pooblastilo [...] ali pa zafrkava [...] ljudi, ki ravno tako plačujejo denar za izplačilo [sodniških] plač, [...] da bodisi rada potvarja dejstva ali pa ne zna brati ali pa s[...]o za [njo] davkoplačevalci navadna raja, ki jo lahko iz sodniških višav zafrkava [...] po mili volji [...] [da] očitno ima [...] v delovnem času dovolj prostega časa, da pod okriljem sodišča rešuje [...] svoje privatne zadeve [...] da naj resno razmisli o svojem odstopu in celo o vrnitvi magisterija, saj s svojim početjem povzroča [...] samo škodo in poštenim ljudem krade [...] čas." Višje sodišče meni, da zadevno elektronsko sporočilo nima drugega pomena kot omalovaževanje in žaljenje razpravljajoče sodnice. Ker naj pritožnik ne bi bil stranka postopka pred družinskim sodiščem, naj njegovega ravnanja ne bi bilo moč pripisati pretirano čustveni reakciji ob obrambi lastnih pravic. Višje sodišče pojasnjuje, da je namen kaznovanja za žaljiv dopis preprečiti take in podobne izpade, ki spodjedajo avtoriteto sodnikov in preprečujejo normalno sporazumevanje v demokratični družbi, s čimer se otežuje delo sodišč, ki mora temeljiti tudi na zaupanju ljudi v pravni red in sistem sodnega varstva ter sodnih odločitev nasploh.

2. Vrhovno sodišče je zavrnilo pritožnikovo pritožbo. Navaja, da je pritožnik nastopal kot otrokov zaupnik v smislu prvega odstavka 410. člena Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 - uradno prečiščeno besedilo in 45/08 - v nadaljevanju ZPP/08), torej kot udeleženec v postopku. Zaradi žaljivih vlog naj bi bilo po 109. členu[1] v zvezi s tretjim do sedmim odstavkom 11. člena ZPP/08[2] mogoče kaznovati vse udeležence postopka. Namen 109. člena ZPP/08 naj bi bilo varovanje zaupanja v sodstvo ter ugleda in avtoritete sodstva; ne konkretnega sodnika in sodišča, ampak sodne veje oblasti v celoti. Sporno elektronsko sporočilo pritožnika je po mnenju Vrhovnega sodišča osebni napad na razpravljajočo sodnico ter s tem na ugled in avtoriteto sodstva. Vrhovno sodišče jemlje na znanje osebno prizadetost pritožnika, ki naj bi bil zaradi komunikacijskega šuma deležen neprimerne obravnave (in posledičnega opravičila predsednika Okrožnega sodišča). Kljub temu meni, da pritožnik v sporni vlogi ni primerno izražal svojih

pogledov na sodno zadevo in svojih občutkov ob dogodku 17. 9. 2014. Vrhovno sodišče ne vidi, kako bi bili lahko njegovi pozivi sodnici k vrnitvi magistrskega naziva in odhodu iz sodniške službe povezani z obrambo pravic strank v postopku oziroma kako bi lahko k tej obrambi prispevali. Vrhovno sodišče se strinja z odmerjeno višino kazni in še dodaja, da pritožnikov dopis samo zato, ker ga je obravnaval predsednik Okrožnega sodišča v Ljubljani v okviru zadev sodne uprave, ni izgubil narave vloge, ki jo je sodišču poslal udeleženec v postopku.

3. Pritožnik izpodbijanima aktoma očita kršitev pravice do pravičnega sojenja iz 6. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 - v nadaljevanju EKČP), pravice do enakega varstva pravic, svobode govora, pravice do sodnega varstva ter pravice do zasebnosti in osebnostnih pravic. V postopku pred Višjim sodiščem kot prvostopenjskim organom naj mu ne bi bil omogočen zagovor. V zvezi s tem pritožnik pojasnjuje, da je Višje sodišče svojo odločitev oprlo le na pritožnikovo vlogo in na navedbe prvostopenjske sodnice, da naj se ji pritožnik ne bi predstavil. Prav ta sodnica naj bi zagrešila strokovno nepravilnost, zaradi katere ni prišlo do razgovora z mladoletno osebo. Višje sodišče naj pri izdaji izpodbijanega sklepa ne bi upoštevalo pritožnikovega videnja dogodkov. Pritožnik poudarja, da je zaradi ravnanja sodnice vložil pritožbo pri predsedniku Okrožnega sodišča. Te pritožbe naj v spisu ne bi bilo. Tudi Vrhovno sodišče naj ne bi izvedlo dokazov, da so bili pomisleki pritožnika v "inkriminiranem e-mailu" upravičeni.

4. Sodišči, ki sta pritožniku izrekli denarno kazen, naj bi namerno spreminjali pritožnikove navedbe, kajti pritožnik naj sodnice ne bi pozival k vračilu magisterija in odhodu iz sodniških vrst, temveč le k razmisleku o tem. Želeli naj bi zaščititi prvostopenjsko sodnico pred utemeljenimi kritikami. Oprli naj bi se na zmotno ugotovljeno dejstvo, da naj bi pritožnik onemogočil razgovor z mladoletno osebo (s tem, da se ni predstavil ali želel predstaviti). Kršitev svobode govora je po pritožnikovem mnenju storjena, ker v spornem dopisu ni nobene žaljive trditve. Šlo naj bi za strokovno kritiko, za katero naj bi imel pritožnik kot nosilec akademskega naziva docenta in kot recenzent znanstvenih del vse potrebne kvalifikacije. Tako naj bi s spornim dopisom želel sodnico opozoriti na enostransko obravnavo njegovih zahtev, na odločanje v lastni zadevi, na vprašljivost zanašanja na varnostno službo glede identifikacije in na prikrivanje lastnih napak. Pritožnik obenem poudarja, da ni pisal sodnici, temveč stanovski kolegici, da je izražal le svoje občutke, ne pa dejanskih ugotovitev, in da ni vložil vloge, ampak dopis z ustreznimi zaprosili. Ker je šele po posredovanju spornega dopisa prejel opravičilo sodišča, to po njegovi oceni kaže, da je bil dopis potreben. Sodišča naj se sploh ne bi odzivala na dopise, v katerih ni ostrine ali grožnje z mediji. Sodnica naj bi storila vrsto napak in naj ne bi zagotavljala zaupanja v pravni sistem.

5. Stališče iz izpodbijanih odločb po mnenju pritožnika pomeni, da se integriteta sodstva ščiti za vsako ceno in da ni dopuščena strokovna kritika ali dokazovanje napak sodišč nižje stopnje. Sledenje taki praksi naj bi pomenilo, da lahko pritožbeno sodišče kritiko, opremljeno z aforizmi in pozivi k določenim ravnanjem, kadarkoli označi za razžalitev oziroma rušenje avtoritete sodišča. Višje sodišče naj bi lahko na tak način vsak kritičen dopis samovoljno opredelilo kot razžalitev sodišča v okviru odprtega postopka.

6. Ustavno sodišče je ustavno pritožbo s sklepom senata št. Up-793/15 z dne 20. 12. 2016 sprejelo v obravnavo. V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 - uradno prečiščeno besedilo in 109/12 - v nadaljevanju ZUstS) je o tem obvestilo Vrhovno sodišče.

7. Ustavno sodišče je vpogledalo v spis pravnih zadev št. P 2057/2011 - IV pri Okrožnem sodišču v Ljubljani.

B. - I.

Postopkovna vprašanja ter upošteveno dejansko stanje

8. Ustavna pritožba je bila vložena v sporu, v katerem vrednost spornega predmeta za pritožnika ni presegala zneska, določenega za opredelitev spora majhne vrednosti v zakonu, ki ureja pravdni postopek (prva alineja drugega odstavka 55.a člena ZUstS). Gre torej za nedovoljeno ustavno pritožbo (prvi odstavek v zvezi s prvim stavkom drugega odstavka 55.a člena ZUstS). Ustavno sodišče jo je na podlagi tretjega odstavka 55.a člena ZUstS kljub temu vzelo v obravnavo, ker je ugotovilo, da je bilo z izpodbijanima sklepoma sodišč odločeno o pomembnem ustavnopravnem vprašanju, ki presega pomen konkretne zadeve. Iz sklepa senata Ustavnega sodišča št. Up-793/15 z dne 20. 12. 2016 izhaja, da je v obravnavani zadevi tako pomembno ustavnopravno vprašanje – vprašanje meja svobode izražanja udeleženca v sodnem postopku. Zgolj zaradi tega vprašanja je prišlo do vsebinske obravnave sicer nedovoljene ustavne pritožbe. Zato je Ustavno sodišče v tej odločbi presojalo le tiste očitke iz ustavne pritožbe, za katere je po vsebini treba šteti, da odpirajo navedeno pomembno ustavnopravno vprašanje, in ki jih je treba ustavnopravno podrediti človekovi pravici do svobode izražanja iz prvega odstavka 39. člena Ustave.

9. Pritožnik je v sodnem postopku razveze zakonske zveze svojega brata ter odločanja o vzgoji, varstvu, preživljanju in stikih mladoletnega otroka (opr. št. P 2057/2011 - IV) nastopal kot otrokov zaupnik po prvem odstavku 410. člena ZPP/08.[3] Dne 17. 9. 2014 je z mladoletno nečakinjo (katere zaupnik je bil) prišel na Okrožno sodišče v Ljubljani, da bi bil navzoč pri t. i. neformalnem razgovoru v razvezni pravdi sodeče sodnice z nečakinjo in da bi otroku pomagal izraziti njegovo mnenje. Ker je sodnica pritožnika zmotno štela za otrokovega očeta, mu je odrekla pravico do navzočnosti pri razgovoru. To je pripeljalo do spora med sodnico in pritožnikom, zaradi česar je sodnica poklicala varnostno službo. Pritožnik in nečakinja sta sodišče zapustila, ne da bi bil razgovor opravljen.

10. Pritožnik je istega dne v vložišču Okrožnega sodišča oddal vlogo,[4] v kateri je zahteval, naj se mu izda potrdilo, da se je z nečakinjo oglasil na neformalnem razgovoru, in naj mu sodnica N. M. povrne 350 EUR stroškov. Okrožno sodišče je to vlogo s sklepom št. P 2057/2011 - IV z dne 25. 9. 2014 zavrglo, češ da pritožnik ni niti stranka niti kakšen drug udeleženec tega pravnega postopka. Pritožnik je ta sklep prejel 2. 10. 2014 in je še isti dan uradu predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani poslal sporno elektronsko sporočilo – naslovil ga je kot "zahtevo za odpravo" sklepa o zavrženju njegove vloge.[5] Velja izpostaviti še, da se je pritožniku predsednik Okrožnega sodišča v Ljubljani z dopisom št. Su-28/2014 z dne 3. 10. 2014 opravičil za nesporazum oziroma za ravnanje sodnice 17. 9. 2014, ki naj bi bilo posledica napačne informacije varnostne službe, da je z otrokom na sodišče prišel zakoniti zastopnik.

B. - II.

11. Po prvem odstavku 39. člena Ustave je zagotovljena svoboda izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja. Vsakdo lahko svobodno zbira, sprejema ter širi vesti in mnenja. Kot je pojasnilo Ustavno sodišče v 13. točki obrazložitve odločbe št. Up-407/14 z dne 14. 12. 2016 (Uradni list RS, št. 2/17, in OdlUS XXI, 37), Ustava v prvem odstavku 39. člena izrecno ne opredeljuje razlogov za omejitev svobode izražanja. Taki razlogi so navedeni v drugem odstavku 10. člena EKČP, ki je glede na 8. člen in peti odstavek 15. člena Ustave zavezujoč.[6] Ustavno sodišče je – kot sta bili dolžni tudi redni sodišči – pri razlagi obsega in dosega svobode izražanja v pritožnikovem primeru upoštevalo tudi razloge iz drugega odstavka 10. člena EKČP in z njim povezano prakso Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP).

12. V obravnavani zadevi gre za vprašanje, ali sta sodišči z denarnim kaznovanjem v konkretnem primeru pravilno začrtali meje, ki jih Ustava postavlja svobodi izražanja udeleženca v sodnem postopku.[7] Otrokov zaupnik je namreč nosilec človekove pravice do svobode izražanja v pravnem postopku, v katerem pomaga otroku izraziti mnenje. Ustavno sodišče mora preizkusiti, ali sta Višje in Vrhovno sodišče izvedli tehtanje med pravico in javnim interesom v koliziji (torej med pritožnikovo svobodo izražanja iz prvega odstavka 39. člena Ustave ter potrebo po zaščiti avtoritete in ugleda sodstva iz drugega odstavka 10. člena EKČP) in pri tem upoštevali ustrezna merila presoje ter pri vrednotenju teh meril upoštevali vse ustavnopravno odločilne okoliščine in pri vrednotenju posameznih meril oziroma okoliščin navedeni pravici oziroma javnemu interesu dali ustrezno težo. Na ta način lahko preizkusi, ali sta sodišči navedli upoštevne in zadostne razloge, ki utemeljujejo nujnost izrečene kazni v demokratični družbi zaradi zavarovanja avtoritete in ugleda sodstva.

13. Bistvo očitkov pritožnika je trditev, da dopis, zaradi katerega je bil kaznovan, ni žaljiv. Šlo naj bi za strokovno kritiko, s katero naj bi pritožnik želel sodnico opozoriti na nepravilno in nestrokovno opravljanje njenih nalog in ki se je celo izkazala za potrebno.

14. Vrhovno sodišče v 6. točki izpodbijanega sklepa ugotavlja, da je bil pritožnik osebno prizadet, ker je bil "zaradi komunikacijskega šuma deležen neprimerne obravnave". Navedeno zadošča za sklep, da je pritožnik sporno elektronsko sporočilo z dne 2. 10. 2014 (zaradi katerega je bil denarno kaznovan) podal zaradi subjektivnega občutka, da je bil na sodišču nekorektno obravnavan, ki je očitno temeljil na pripetljaju z dne 17. 9. 2014 in na sklepu o zavrženju zahteve za povrnitev stroškov od prvostopenjske sodnice.[8]

15. Obe sodišči sta ocenili, da je za upravičenost denarnega kaznovanja pritožnika odločilno le, da je njegovo elektronsko sporočilo: (1) na osebni ravni grobo žaljivo za prvostopenjsko sodnico[9] ter (2) prizadeva ugled in avtoriteto sodstva kot celote.[10] Sporni zapis po mnenju Vrhovnega sodišča kljub osebni prizadetosti pritožnika, ki naj bi bil deležen neprimerne obravnave, ni primeren način izražanja pritožnikovih pogledov in občutkov. Pozivi sodnici, naj vrne magistrski naziv in zapusti sodniško službo, naj sploh ne bi mogli prispevati k obrambi pravic strank v postopku.

16. Po ustaljeni presoji ESČP se domnevna kršitev svobode izražanja vedno preverja v luči primera kot celote, upošteva tako vsebino kot kontekst spornih izjav.[11] Ne gre pripisovati prevelikega pomena golemu semantičnemu pomenu besed in fraz, ki so izrečene.[12] Treba je ločevati med trditvami o dejstvih in vrednostnimi sodbami; zahteva po dokazovanju resničnosti

vrednostne sodbe je že v temelju v neskladju s svobodo izražanja. Sorazmernost posega države je v primeru vrednostne sodbe odvisna od tega, ali obstaja zadostna dejanska podlaga za sporno izjavo. Določena stopnja sovražnosti pri izražanju oziroma uporaba jedkega tona pri komentarjih, ki se nanašajo na sodnika, ni že sama po sebi neskladna z 10. členom EKČP.[13] Sodniki, ko delujejo v okviru svoje funkcije, morajo kot del temeljne ustanove države prenašati kritiko v večji meri kot navadni državljani. To sicer ne daje nikomur pravice do destruktivnih in v temelju neupravičenih napadov nanje.[14]

17. Glede na presojo ESČP so v obravnavanem primeru pravno pomembne okoliščine, ali je mogoče razumeti pritožnikovo sporočilo kot način obrambe ogrožene pravice do udeležbe v pravnem postopku, ali sporočilo ohranja zvezo z ravnanjem sodnice pri vodenju konkretnega postopka, ali imajo pritožnikove grobe negativne sodbe in obremenjujoče trditve zadostno dejansko podlago, vse navedeno seveda v celovitem kontekstu primera. Celovita ocena teh okoliščin je potrebna za razjasnitev nadaljnjega (in odločilnega) vprašanja, ali pritožnikove izjave res pomenijo protipraven osebni napad, omalovaževanje in žaljenje razpravljajoče sodnice ter s tem destruktivno rušenje ugleda in avtoritete sodstva, kot sta presodili sodišči, ali pa jih je treba razumeti le kot dovoljeno ostro kritiko sodniškega službenega dela, ki ima določeno podlago v dejstvih oziroma okoliščinah primera.

18. Pri tehtanju sodišče glede na okoliščine tega primera tudi ne bi smelo spregledati, da je močnejše varovana kritika sodnika ali tožilca, izražena v sodni dvorani, kot tista, ki je izražena drugje (npr. v medijih).[15] Enako velja za kritiko v pisni vlogi; sprejemljivejše so kritične pripombe, ki so dane v pravnem sredstvu in pri katerih gre v bistvu za interno komunikacijo med odvetnikom in pritožbenim sodiščem, ki se ne odvija pred očmi splošne javnosti.[16] Eden pomembnih dejavnikov, ki jih je treba upoštevati pri tehtanju med pravico do svobode izražanja ter zaščito ugleda sodstva in zaupanja v sodstvo, je torej tudi forum, kjer so bile sporne pripombe podane, in krog ljudi, ki so ga dosegle. Zato ni nepomembno, da je pritožnik 2. 10. 2014 elektronsko sporočilo poslal uradu predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani, v vednost pa še predsedniku tega sodišča in predsedniku Vrhovnega sodišča. Sporočilo je bilo tudi sprejeto v sodni spis razvezne pravde, iz katerega ne izhaja, da je bilo vročeno strankam. Krog ljudi, ki so ga videli, je torej razmeroma omejen.

19. Namen kaznovanja zaradi žaljivih vlog je v tem, da se hitro in učinkovito zagotovi primerna raven komunikacije v sodnem postopku. Prevelika časovna odmaknjenost med sporno izjavo in kaznijo temu namenu disciplinske sankcije zaradi žaljive vloge ne more več služiti. Zato ni nepomembno, da je med elektronskim sporočilom z dne 2. 10. 2014 in izdajo sklepa Višjega sodišča o denarnem kaznovanju (1. 4. 2015) poteklo skoraj šest mesecev. Kaznovanje se ob taki časovni distanci lahko izkaže kot sporno z vidika presoje o nujnosti izrečene omejitve svobode izražanja v demokratični družbi.

20. Oblika sporočila ter omejenost njegovega dosega in časovna odmaknjenost med dejanjem in izrekom kazni so torej poleg okoliščin, navedenih v 17. točki obrazložitve te odločbe, ustavnopravno upoštevne okoliščine, ki lahko nagnejo ustavnopravno tehtnico na stran pritožnikove svobode izražanja kljub priznanju ustrezne teže javnemu interesu varovanja zaupanja v sodstvo ter ugleda in avtoritete sodstva kot foruma reševanja sporov v demokratični družbi. Sodišči sta z osredotočenjem zgolj na izbrane dele pritožnikovega sporočila te, za izid tehtanja ustavnopravno odločilne dejavnike, v celoti prezrli. Torej pri tehtanju nasprotujočih si interesov v koliziji nista upoštevali okoliščin primera kot celote.

21. Glede na navedeno razlogi sodišč niso zadostni za utemeljitev nujnosti posega v pravico iz prvega odstavka 39. člena Ustave v demokratični družbi. Ustavno sodišče je razveljavilo le izpodbijani sklep Vrhovnega sodišča in temu zadevo vrnilo v novo odločanje. Za ustrezno zavarovanje pritožnikove pravice do svobode izražanja namreč ni nujno, da bi se zadeva vrnila v odločanje Višjemu sodišču. Pri odločanju bo moralo Vrhovno sodišče upoštevati stališča, ki izhajajo iz te odločbe.

C.

22. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Rajko Knez, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Odločbo je sprejelo soglasno.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica

[1] Določba se je glasila: "Pravdno sodišče kaznuje po določbah tretjega do sedmega odstavka 11. člena tega zakona tistega, ki v vlogi žali sodišče, stranko ali drugega udeleženca v postopku. Kazen, izrečena po prvem odstavku tega člena, ni ovira za kaznovanje zaradi kaznivega dejanja."

[2] Prvi štirje odstavki 11. člena ZPP/08 so se glasili:

"Sodišče si mora prizadevati, da se opravi postopek brez zavlačevanja in s čim manjšimi stroški, in onemogočiti vsako zlorabo pravic, ki jih imajo stranke v postopku.

Če stranke, intervenienti, njihovi zakoniti zastopniki in pooblaščenci z namenom škodovati drugemu ali s ciljem, ki je v nasprotju z dobrimi običaji, vestnostjo in poštenjem, zlorablajo pravice, ki jih imajo po tem zakonu, jim sodišče lahko izreče denarno kazen ali druge ukrepe, določene s tem zakonom.

Sodišče lahko ob zlorabi pravic izreče denarno kazen do 1.300 eurov.

Sodišče izreče denarno kazen s sklepom. V sklepu določi rok, v katerem je treba kazen plačati. Rok za plačilo kazni ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od treh mesecev."

Po izdaji izpodbijanega sklepa Vrhovnega sodišča je Ustavno sodišče z odločbo št. U-I-145/03 z dne 23. 6. 2005 (Uradni list RS, št. 69/05, in OdlUS XIV, 62) razveljavilo preostanek zakonskega člena, ki je urejal način prisilne izvršitve izrečene denarne kazni, kar ni pomembno za obravnavano zadevo.

[3] Ta status mu Vrhovno sodišče izrecno priznava. Otrokov zaupnik je udeleženec v razvezni pravdi. Njegova zakonska funkcija je, da pomaga otroku izraziti mnenje glede odločitve o vzgoji in varstvu ter o stikih otroka.

[4] Tako je Okrožno sodišče očitno razumelo njegov dopis (ki ga je pritožnik označil z opravilno številko razvezne zadeve).

[5] V sporočilu pritožnik naslavlja neposredno sodnico iz razvezne pravde. Poleg vsebine, zaradi katere je bil pozneje kaznovan, pritožnik v sporočilu razlaga, da povračila stroškov ni zahteval od sodišča, ampak od sodnice osebno (zato naj njegove zahteve ne bi bilo mogoče šteti za vlogo in o njej odločati znotraj razvezne pravde).

[6] Drugi odstavek 10. člena EKČP določa: "Izvrševanje teh svoboščin [namreč pravice do svobodnega

izražanja, ki obsega svobodo mišljenja ter sprejemanja in sporočanja obvestil in idej brez vmešavanja javne oblasti in ne glede na meje] vključuje tudi dolžnosti in odgovornosti in je zato lahko podvrženo obličnostnim pogojem, omejitvam ali kaznim, ki jih določa zakon in ki so nujne v demokratični družbi zaradi varnosti države, njene ozemeljske celovitosti, zaradi javne varnosti, preprečevanja neredov ali zločinov, za zavarovanje zdravja ali morale, za zavarovanje ugleda ali pravic drugih ljudi, za preprečitev razkritja zaupnih informacij ali za varovanje avtoritete in nepristranskosti sodstva."

[7] Pritožnik je bil kaznovan zaradi tistega dela svojega sporočila, v katerem prvostopenjski sodnici očita zlorabe pooblastil, norčevanje iz davkoplachevalcev, (alternativno) potvarjanje dejstev ali to, da ne zna brati, in v katerem ji svetuje, naj resno razmisli o svojem odstopu in celo o vrnitvi magistrerja, ker da s svojim početjem povzroča škodo in poštenim ljudem krade čas.

[8] V tem sklepu je sodišče še naprej vztrajalo, da pritožnik nima položaja otrokovega zaupnika.

[9] Višje sodišče omenja "omalovaževanje in žaljenje razpravljajoče sodnice" (4. točka obrazložitve), "žaljiv dopis" in "izpad" pritožnika (5. točka obrazložitve). Vrhovno sodišče uporablja izraz "osebni napad na razpravljajočo sodnico" (6. točka obrazložitve).

[10] Vrhovno sodišče dvakrat, v 5. in 7. točki obrazložitve, posebej izpostavi, da je namen 109. člena ZPP/08 varovanje zaupanja v sodstvo, ugleda in avtoritete sodstva, sodne veje oblasti v celoti, ne pa konkretnega sodnika in sodišča. Višje sodišče poudarja, da je namen denarne kazni preprečiti tovrstna spodjedanja avtoritete sodnikov in zagotoviti pogoje za normalno delo sodišč, ki je odvisno tudi od zaupanja ljudi v pravni red in pravosodni sistem (5. točka obrazložitve). Vrhovno sodišče se s tem delom obrazložitve strinja.

[11] Primerjaj s sodbama ESČP v zadevah *Nikula proti Finski* z dne 21. 3. 2002, 44. točka obrazložitve, in *Žugić proti Hrvaški* z dne 31. 5. 2011, 44. točka obrazložitve.

[12] Glej 55. in 62. točko obrazložitve sodbe v zadevi *Čeferin proti Sloveniji* z dne 16. 1. 2018.

[13] Primerjaj s sodbo ESČP v zadevi *Morice proti Franciji* z dne 23. 4. 2015, 125., 126. in 161. točka obrazložitve.

[14] Prav tam, 131. točka obrazložitve.

[15] Primerjaj s sodbo ESČP v zadevi *Nikula proti Finski*, 52. točka obrazložitve. Primerjaj s sodbo ESČP v zadevi *Čeferin proti Sloveniji*, 54. točka obrazložitve.

[16] Primerjaj s sodbo ESČP v zadevi *Radobuljac proti Hrvaški* z dne 28. 6. 2016, 62. in 66. točka obrazložitve.

⇒

Vrsta zadeve:

ustavna pritožba

Vrsta akta:

posamični akt

Vlagatelj:

Borut Stražišar, Jesenice

Datum vloge:

23. 10. 2015

Datum odločitve:

10. 10. 2018

Vrsta odločitve:

odločba

Vrsta rešitve:

razveljavitev in odločitev o pravici (60. člen ZUstS)

Objava:

Uradni list RS, št. 71/2018 in OdlUS

Dokument:

US31622